Ч. 87 (11.42)8. Львів, пятниця 19. квітня 1929. Paraxiowa opłata [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. перевполуднем. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Сумні признаки.

Львів, 18. квітня 1929.

В останніх часах національно-зовнішні події так абсорбують нашу увагу, так приковують нас до себе, так всесильно втягають нас — правда, тільки пасивно — в сферу свого зацікавлення, що ми все менше інтересуємося нашим власним внутрішнім життям, не підмічуємо обективно його добрих і лихих сторін, не аналізуємо їх, не шукаємо способів, щоби зарадити лихові.

Важке лихоліття, яке переживаємо, загострило в нас подекуди інстинкт самозбереження. Виснажені війною й її наслідками, цупко стиснені новими умовами життя, поборюючи безчисленні перепони, протискаючись крізь вузькі щілинки, які нам ще осталися, ми почали сяк-так організуватися. В організаційній ділянці осягнули ми деякі успіхи, розмірно невеликі в порівнанні з чисельністю нашої маси, її всеж-таки високою свідомістю та нашим національним простором, але великі у порівнанні з умовами життя. Віднова наших економічно-фінансових установ (які недомагають тільки під технічно-організаційним оглядом, а тим самим терплять на недостачу кредитів), створення густої кооперативної сітки (хоч поки-що тільки здебільшого консумційного характеру), втримання освітньо-культурних установ і пересічного в порівнанні з передвоєнним обсягу їх діяльности, віднова політичних організацій — це без сумніву явища й осяги нашої післявоєнної доби.

Без сумніву, ті осяги могли бути ще більші й величавіші, колиб наше життя не було затроєне бацилями морального розкладу, колиб не істнувало поміщання понять, яке часом скидається на вавилонську вежу, колиб ми були більше відпорні на випари війни й повоєнщини, колиб наклепництво, завись, ненависть, підзорливість, еготизм та егоїзм не виробляли у нас справжніх терців. Сучасно-пануючим у нас повоєнним типом є здебільшого пересічність, що відштовхує всіх і вся, пересічність завадіяцька, нетерпима, обезцінююча всіх, хто може бути „небезпечний", пересічність з прикметами „хитрого малороса", інтригантська й автократична. Хороблива амбіція, надмірна певність себе, непривичаєність і неохота до важкої систематичної праці, відсутність позитивного знання, поверховність в оцінці явищ і звуження горизонту при уявному його поширенні — ось прикмети тієї повоєнної пересічности. Пересічність змагає до того, щоби захопити де-небудь владу, щоби приказувати, панувати, тероризувати, ломити всіми засобами тих, що є або могли би бути вищі, цінніші від неї. Пересічність залюбки вбирається в мантію громадськости, патріотизму, опозиційности, непримиримости. Пересічність є авторитетна. Пересічність ніколи не має сумнівів, для неї всі найскладніші проблеми є „ясні і прості", бо по суті є вона громадсько-негативна. Складними є для неї лише справи особисті, з яких точки вона оцінює громадські явища і свої інтереси. Мозок пересічности найвидатніше і найсправніше працює тоді, коли треба когось знищити або — як вона твердить — „унешкідливити". Тоді пересічність запалюється святим обуренням, вдаряє в біблійно-страхітливий тон, погрожує, сплетничить, інтригує...

В „Новім Часі" (ч. 41) зупиняється над цими сумними признаками нашого сучасного життя пос. Д. Паліїв в статті „На актуальну тему". Висуваючи як **conditio sine qua non** потребу витворення громадянського авторитету, як моральної сили, що регулює життя, він пише:

„Поглянмо довкруги себе. На нас, на цілу націю йде наступ обєднаних противників. Але витворення єдности серед нас може вроджуватися поки-що тільки як 1-квітневий жарт. Нетерпимість, примітивна нетерпимість раба, що найрадше звертає своє вістря проти свого, бо він такий самий безсилий, як він сам, — це обява нам ще питомий по сьогодня. Друге характеристичне явище — це засоби боротьби. У певної категорії людей всі засоби є добрі і допускаємі. Нема стриму. Сьогодні хочете знищити чоловіка? Нічого лекшого! Пустіть вістку, що він провокатор. Летом блискавиці рознесеться ця „сензація" по краю і печеня спечена. А раб, вічно підзорливий і нікчемний повірить в кожну провокаційну сплетню. Повірить тому, бо він не має пошани до свого народа й до себе самого. Ніде не є так легко здобути собі довіря, як серед нашого народа. Але ніде не є так легко його й втратити. Бо ніде люди не є такі безкритичні, як загал нашої суспільности".

Таких характеристичних явищ можнаб навести дуже богато.

Видно, що сумні признаки не обмежуються українською національною територією під Польщею. Вони виступають всюди, де живе наш нарід так само тепер, як виступали в нашій історії, доводячи до затрати великих суспільно-культурних і політичних цінностей. Особливо різко виступають ті сумні признаки на території західної вітки нашого народу.

Війна й революція та великі повоєнні проблеми поширили наш загальний світогляд, але наш консерватизм і призвичаєння до вузьких рямок спричинили поверховне трактування найважніших життевих явищ і проблем.

Все, вгорі вясоване чи лише зачеплене, вимагає великої уважливости нашого свідомого громадянства, прослідження і провірення сумних признак та поведення боротьби з ними з метою ліквідації морально-розвальних явищ.

Старт до влади.

Берлін, 15. квітня 1929.

Чим ближче до англійських виборів, тим більше очей повертається з усіх сторін світа в бік захмареного Альбіону. В країні традиційної політичної **„fairness"** (чесної боротьби) усі три партнери мають забезпечений однаковий старт. Хто з них матиме при останній сутичці найдовший віддих? Кожний із трьох виборчих змагунів гарячо запевняє про свою побіду. Одначе ставити якісь означені прогнози є доволі трудно, дарма, що виборча кампанія розгорілася вже віддавна і дарма, що цілий ряд недавніх перевиборів в поодиноких округах виявив безсумнівний упадок впливу консерватистів. Англійські виборчі математики велять нам вірити, що шанси на побіду є у всіх трьох випадках доволі однакові.

Почнемо з консерватистів. Уся їхня ідеольогічна сила потягає передовсім в ідеї збереження цілости і могучости британської імперії. Тому теж, як перед чотирьома роками так і нині, їхнім найсильнішим виборчим козирем є більшовицька революційна загроза, особливож у кольоніях і домініях. Підчас останніх виборів англійські маси загнав до консервативного табору т. зв. „лист Зіновєва", адресований до англійських робітників, з якого англійські горожани довідались, що їх жде на випадок побіди більшовицької революції в Англії. Тим разом консерватисти ніякого такого „листа Зіновєва" не мають. Але зате деякі радянські випадки останніх днів знова дали в руки консерватистів дуже сильні адути. Дня 6. ц. м. виконали два бенґальці бомбовий атентат в індійському парляменті, в Дельгі. Наслідком атентату поранено тяжко одного міністра і цілий ряд послів. Разом з бомбами розкинено червоні летючки з написом: „Нехай живе індостанська соціялістична республиканська армія". Розуміється, англійська преса бачить у всьому руку червоної Москви і особливож докладно вичисляє симптоми індійського революційного руху, як також маси грошей, кинуті в останніх часах з Москви в індійське революційне підпілля. Це є дуже сильні виборчі козирі. Неменше сильна як і скандальна афера зі студійною делеґацією англійських купців і промисловців, яка оце недавно виїхала до СРСР. Зближення поміж Льондоном і Москвою було вже здавна улюбленим пропагандивним коником, на якому щораз більше сміливо гарцювала англійська ліберально-робітнича опозиція, находячи особливший послух у торговельних та індустріяльних кругах, не кажучи вже про англійське робітництво. Як не як, втрата російського ринку і особливож загроза бути пізніше випередженим на ньому американсько-німецькою конкуренцією, дуже сильно ослаблювала консервативні урядові позиції. Висловом цеї примиримої тенденції якраз і була висилка індустріяльно-торговельної студійної делеґації до Радянського Союзу. Але її скоро стрінув з московського боку незвичайно сильний фронт. Заступник голови союзного держ-банку Пятаков заявив англійцям в безоглядним тоні, що без реституції нормальних дипльоматичних зносин і повороту до попередніх переговорів з 1924 р., ведених в той час Мекдональдом, про практичні торговельні чи якінебудь інші наслідки із усяких англійських поїздок не може бути навіть мови. Уся радянська верхівка солідарно підтримала заяву Пятакова. Здається, що більшовики аж занадто уже рахують на визнання Союза з боку Америки і на близькі американські кредити, що дозволяють собі з боку британців на того рода ультимативні виступи. Це було відром холодної води на голови англійських радяно-угодовців і рівночасно новим козирем в руках Болдвіна. Мовляв — ось вам ваші радянці. Політикуйте, зносіться з ними!...

Таким чином консервативний виборчий барометер знова почав йти вгору, цілком подібно як це сталося у випадку затопленого канадійського корабля „Імельоне". Вже наш Галактіон Чіпка додумався у своїм знаменитім пріма-апрільськім „огляді", що затоплення цього корабля має також своє немаловажне політичне значіння. Мовляв: „Цей факт поставив Анґлію перед очі дійсности, що вона перестала бути самодержцем океанів і що мусить владою ділитись з Америкою. Англійські кораблі не можуть уже безжурно їздити собі по морях"... І саме ця свідомість та її пропаґандивне використання є одним з найміцніших консервативних адутів. Американська загроза в бік кількасотлітньої британської політичної могутности на морях витворює в немалій мірі психольоґічний ґрунт для побіди консерватистів.

Але вони покладаються у своїй виборчій кампанії не тільки на це всесильне імперське почування. Вони вміють брати маси також на більше вловимі річи. Одним з найзручніших тактичних посунень консерватистів було сензаційне проголошення Черчілевого державного бюджету, який дав за останній рік чистих 16 і пів міліона фунтів бюджетової надвишки. „Оце вам — мовляв — наше консервативне хазяйнування", — справді безпримірне в цілім нинішнім світі. Навіть американці не могли вже давно збілянсувати свого бюджету. Крім цього Болдвін виробив подрібний плян кампанії, який в тих днях подано до відома. Особливий натиск покладено в консервативній програмі на боротьбу з безробіттям та з жахливими великоміськими „слямс". (Типові особливож для Льондону, підміські кватири, повні безпримірної нужди і зродженого з нею злочину.) Велику ролю грають в консервативній програмі охоронні індустріяльні мита, як також розбудова і полекші для інсулярної еміґрації до домінії.

Анґлійські лібералі... — Істнують вони ще? Адже їхній розгром підчас останніх виборів був в історії анґл. парляментаризму нечуваний. Ще не так давно, ще в 1915—1922 рр. Льойд Джордж, вожд лібералів, тряс парляментом та імперією. І тряс так ґрунтовно, що мало її справді не розтряс. Тоді його повалено. В 1924 р. партія стопилась до 42 мандатів. Нині їй дають шанси на 80 місць. Але Льойд Джордж хоче їх мати 450! Він запевняє, що буде їх мати! Він виставив 500 своїх кандидатів у всіх виборчих округах. Звідкіля така певність побіди? З чим іде ліберальна партія до виборів? Що є нині анґл. ліберальна пар-

Pr. 103/29. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 7o-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 poz. 398 Dz. u. p. Nr. 45 dokonane dnia 12 kwietnia 1929 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 82 z dnia 13. kwietnia 1929 z powodu, że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuł pt. „Tiażka krywda" zawiera w sobie znamiona art. 58 p. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 maja 1927 poz. 398 Dz. u. p. Nr. 45, b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytow. rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 15. kwietnia 1929 r. Hawel.

тія? Вона є: Льойд Джордж. Особистість. Цілий муж. Одна з найбільш оригінальних політичних голов світа. Один з тих людей, про яких говорить народня пословиця, що їх огнем не спалити, водою не втопити і колом не добити. Вічний боєвик, вічна молодість, персоніфікована ініціятивність та енергія, богацтво ідей, ненаситний голод праці, дотепна ударність, валійська хитрість, скора рішучість і при всім тім холодний обрахунок та безпримірна діявольська впертість у досяганні раз наміченої цілі. Все це є Льойд Джордж. Тільки такий чоловік міг з руїн ліберальної партії сотворити політичну силу, яка нині лякає таксамо консерватистів як і робітників. Він кидає ще перед пів роком в англійську масу в сотнях тисяч примірників величезну тритомову господарську і соціяльну програму ліберальної партії і пробує в тій програмі найти посередню дорогу поміж консервативним, індивідуалістичним „лайгардизмом" і робітничим, колективістичним „марксізмом". Приємливий для всяких нових ідей, отже і для ідеї усуспільнення він пробує найти своєю програмою реальний компроміс поміж модерними ідеями усуспільнення та реальними величинами і традиціями англійського життя. Разом з тим, він вже нині розвиває фуріозну аґітаційну кампанію. В його роботі є порив, запал, віра і ось так не є виключене, що в тих виборах вирине знова на політичну поверхню патлата і сива але й все молода, усміхнута голова хитрого валійця.

А Мекдонелд? За ним стоїть суцільною лавою кількаміліонова англійська сіра робуча маса. В 1924 р. 5.4 міліонів англійців віддало свої голоси за Мекдонелда. Він запевняє, що тим разом він збере на робітничу лісту двічі стільки голосів. Сильним у тих виборах робить Мекдонелда його гостра немилосерна критика уряду за останні роки правління. Особливож гірко попадається Чемберленові за його французький пакт, за „зражжену" ідею Льокарна, за затягнення справи розброєнь, за зріст англьо-американського конфлікту; крім цього Болдвінові за безпримірний зріст безробіття, за індустріяльну стагнацію, за східньо-европейську політику і т. д. Але разом з тим, безоглядна критика консерватизму, це також його власна політична слабість. Той чоловік прямує до влади обтяжений своїм соціялістичним світоглядом. Це практично означає: розброєння, Льокарно, усуспільнення, мягку руку в питаннях кольоніяльної і расової політики і передовсім погодження з Америкою з усіма випливаючими із цього імперськими і передовсім економо-політичними небезпеками. Така програма не завжди дасться погодити з імперською соборною думкою. І саме це є його найслабшим місцем, що вже раз спричинило провал його влади. Але покищо, він живиться аґітаційно зі сильних неґативів 4-літнього консервативного правління і це йому дає неменше сильні шанси що й Льойд Джорджові. Одного тільки не требаб йому бажати: щоб йому часом не захотіли „поправити" шансів якоюсь своєю „підтримкою" московські більшовики. Це напевно означалоб його провал — на всій лінії.

Зенон Пеленський.

Бюджетова промова Черчіля.

Положення англійського господарства.

Цими днями Черчіль виголосив перед повним парляментом свою бюджетову промову. Він зазначив, що не зважаючи на страйк в 1926 р., господарське життя Англії розвивалося краще, ніж можна булоб цього сподіватися. Ощадности найбідніших верств населення зросли на 170 міліонів, зменшилося споживання алькоголю й збільшився загальний добробут. Загальні кошти життя зменшилися на 18 пунктів, а заробітна плата майже дійшла до висоти 1924 р. Споживання чаю та цукру на голову населення в порівнянні з передвоєнним часом дуже зросло. Таксамо збільшилася здібність країни вивозити й уміщувати зайвий капітал за кордоном, що сприяє розвиткові закордонної торговлі. В 1924 р. уміщено за кордоном 86 міліонів фунтів штерлінґів, а в 1926 р. вже 104 міл. В 1928 р. зроблено в країні нових вкладів капіталу на 100 міл. більше, ніж у 1924 р. Загальний зиск виносив минулого року 140 міліонів супроти 80 міліонів у 1924 році. В минулому році написано 500 міл. ділових листів більше ніж в 1924 р. та було в ужитті 700 тисяч моторових роверів більше.

В найближчому фінансовому році фонди держави від податків обчислено на 674 міл. фунтів, так, що лишиться коло 12 міл. фунтів надвишки, яка буде ужита головно на розбудову шляхів.

Вкінці своєї промови Черчіль висловив погляд, що істнують підстави сподіватися оживлення торговлі, зменшення безробіття й удешевлення гроша. Він заповів, що виборчу програму уряду незабаром представить Болдвін.

По широкому світі.

Проєкт реґенційної ради в Англії відкинений з огляду на поправку здоровля короля, який у половині травня зможе явитись у парляменті.

У найближчих днях піднесуть у Німеччині дисконто, наслідком значного відпливу золота та девіз.

Італія годиться дати Альбанії позичку міліон лір, але за господарські концесії.

У Загребі припинений орґан радічівців „Дом", оснований 15 літ тому, як політичний орґан хорватських селян.

При доповнюючих виборах до франц. парляменту вибрали відомого провідника соціялістів Леона Блюма, що ввійде туди на місце померлого соціялістичного посла Пелісьє.

Польща веде переговори з державами Малої Антанти, щоби скасувати пашпортові візи.

Радянський уряд вніс у Лізі Націй свій проєкт негайного роззброєння, над яким радитиме нині комісія.

До Женеви приїхав Літвінов, щоби взяти участь у конференції для розброєння.

На господарські теми.

Аґрарне питання в Польщі.

Між цілим рядом нерозвязаних і помотаних господарських питань Польщі висувається поновно на перше місце питання реформи аґрарного устрою. А виринає воно тому, що досі ні законодавці не припоровилися в розвязці земельних питань до потреб населення та вимог сільсько-господарської культури, ні виконавці закону не в силі дотримати намічених цими законами напрямних, бо життя переростає вже нині і закони і уряд. Це змушує керманичів шукати якогось виходу. Бож хіба годі керманичам держави спокійно дивитися на те, що Польща, край наскрізь рільничий, вже нині не в силі виживити власним хлібом населення, бо рільна культура далеко не йде в парі зі зростом цього населення. А що буде завтра, за рік, два?

Це одно. А друге: Міністерство зем. реформ хоче нормувати продаж поміщицьких земель так, як кажуть параґрафи грудневого закону з 1925 р., після уложених згори плянів. Та життя показалося куди сильнішим. Бо ось щораз менше оплачується нині поміщикам господарка і тому вони її ліквідують та випродують землю і то тим радше, що селяни платять добре. А селяни не маючи заробітків у містах і в промислі та не маючи надії на сезонову чи постійну зарібкову еміґрацію, купують панську землю навіть за лихварські ціни, бо нині земля є для них одиноким засобом в удержуванні себе при житті. Зновже ті, що дістали землі в нагороду за воєнні заслуги, втікають з неї, бо не вміють дати собі ради. І вийшло таке, що закони своє, а життя своє. Сенатор Й. Стецький подає в низці статтей, поміщених в „Дню Польскім", на основі статистичних даних факти, що хоч цілі кадри урядів пильнують правильности законного перепродування земель, то все одно в тій ділянці панує цілковитий хаос. Кожного року переходить в деяких воєвідствах у селянські руки втроє а подекуди і вчетверо більше ґрунтів, ніж це законом передбачене і те в ціні, яка не стоїть в ніякій пропорції до рентовности цих земель. Та не в тому лихо, що земля переходить у руки селян, а в тому, що дієтьcя це без ніякого пляну, дико. Ніде не твориться самовистарчальних господарств, таких, які відповідали би інтенціям закону. По думці сен. Стецького, закон з 1925 р. для цілости парцеляційного процесу є без значіння. Він грає ролю хіба пятого колеса при возі, а уряди є хіба на те, щоби купуючі і продаючі мали поборювати при цих трансакціях безліч формальних, безцільних та незрозумілих приписів і помислів бюрократії, або оминати їх, як лише удасться. Сен. Стецький каже далі, що до викупна тої землі, яку грудневий закон призначив на парцеляцію, є ще в центральних округах 277.863 га., в деяких її вже цілком нема, а на „кресах" 1.400.000 і коло 110.000 га з державних дібр.

Він доказує далі цифрами, що за 8 до 10 літ ще хіба дещо на кресах лишиться до парцеляції,

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ. 36)

Оповідання.

(Продовження.)

— Не суди по собі! Зрештою побачиш, що так воно буде.

Але скільки то разів ми збудуємо собі в уяві фантастичні палати, а зайде якась пуста дрібничка й розвіє наші задуми, наші пляни, а на їх місце поставить нові твори, про які нам і не снилося. Ось так і тепер. Грицько вже зладився до дороги це тільки тілом він був у Березівці, а думкою вже давно в Цапівці, де білий паркан окружає городець, де цвітуть лелії і пахучі резеди та гвоздики. В думках він вже давно розмовляв з нездобутою, неприступною, що була така, якої другої й не було на всьому світі — як перед приходством в Березівці заторохкотів якийсь візок

Заїхала однокінка. Жовта кобила, сліпа обавіч, драбинястий господарський віз, на переді мужик, що грубшим кінцем бичівна бив сліпу кобилу, на залі на білому обрусі сидів пан-отець з Калинівки.

— Є? — спитав пані-матку, коли вона виглянула з ґанку.

— Хто?

— А ті, що так славно грають у карти?

— Котрі?

— А ті ваші фільософи, медики! Де вони?

Колиж побачив Грицька та Стецька, то втішився без міри.

— Обіграли ви мене в карти і я два дні ходив як строєний, таке в мене не бувало! А тут як на збитки два весілля і два похорони і ще хрестин двоє! Аж учора скочив я за вами, славними гравцями, до Болотниша, а за вами дух застиг. Правда, пограли ми собі там короткого, але я з вами хочу спробувати ще кобанк. Отже граємо!

— А деж пані добродійка? Чому не ласкава приїхати разом? — питала пані-матка.

— Збирається! — відповів пан-отець.

— Збирається?

— Ще рано кажу, що їдемо й вона стала збиратися, але не зібралася до першої години. Я й кажу: збирайся, серце, далі, а я поїду тимчасом. Отже граємо.

— Що вам, отче, так хочеться все грати! — промовив пан-отець березівський.

— Вже така ціла родина наша! — відповів пан-отець калинівський. — Мій батько був священиком в горах, цілими днями було грає в карти. А на вакації приїду бувало з братом із школи, а батько карти на стіл. — Отже граємо! — каже. А раз ми з братом збунтувалися й не хотіли грати, тоді батько вибив мене, вибив брата і ми мусіли грати. Отже граємо!

— Не знаю, чи є карти у нас — каже пан-отець березівський.

— Не треба! — відповів гість. — Добрий ремісник має все свій варстат і своє начиння готове. Прошу! — і виняв з кишені нові карти й кинув їх на стіл. — Отже граємо!

Грицько мав іти до поїзду, щоб ще нині побачити неприступну, але якось не випадало втікати з поля битви. До того йому так і майнуло через голову: хто зна, може й нині виграю...?! Бо хоч він був поетом і не привязував ваги до земних дібр та до грошей, то все таки волів, щоби в кишені було щось, ніж ніщо. І Стецько засів до гри.

Пан-отець березівський сидів з боку і приглядався грі. Але по хвилі вже промовив:

— Здається, я вже розумію. Правда, що це так?

— Так, так! — тішився пан-отець калинівський.

— Ану, дайте й мені карти, нехай і я спробую...

— Чекай, старий, і я вже розумію! — промовила пані-матка. — Прошу й мені дати карти.

І грали. Грали всі. Але нині до пан-отця калинівського усміхалося щастя і він загортав гроші раз-у-раз. Найбільше програвав нині Грицько, його це розхвильовувало, його очі горіли, його руки дрожали і він програвав знов і знов. І грав далі, вже не щоб виграти, а щоб відогратися. Стецько, більше супокійний, ще тримався, але і йому нині „не писало".

Сиділи вже при вечері, як Стецько спитав тихцем Грицька:

— Як?

— Дай мені спокій! — відворкнув Грицько.

— Значить: ти програв усе?!

— Все, а ти?

— І я програв усе до сотика.

Стецько щось думав, думав, а далі каже до Грицька:

Йдемо зараз по вечері. Не їдемо — а йдемо. По вечері знову схотять грати, а вже ні ти ні я не можемо грати. Ми й не маємо за що виїхати звідси, тому підемо. В ночі тепер чудово світить місяць! Як приємно було колись тут іти! Які чудові думки родить ніч! Очевидна річ, ми скажемо, що їдемо нічним поїздом до Львова, а ми біля залізничого шляху підемо собі пішки. Не зблудимо вже, цеж здовж залізничого шляху. Йдеш?

— А Ксені не жаль тобі покидати? — спитав тихцем Грицько.

— Я й так мав їхати завтра

— Добре! — відповів Грицько. — Нехай живе ніч — мати полетів і мрій!

(Продовження буде.)

але лише на 2 до 3 роки довше. А що потім? Бо невідрадним є те, що коли щезає поміщицька земля, то на її місце твориться не середня чи мала посілість, а карловата, півпролетарська, та що при зрості населення вже й середня і мала посілість щезне за 10 літ. А щезне тому, що в Польщі приростає річно около сто тисячів селянських не душ, а родин і вони, не находячи відпливу, мусять лишатися не ґрунті. Стецький не дає на ці питання розвязки, лише перестórогу: **Caveant consules**!

Тому затривожені чинники беруться до розвязки, береться до неї і міністерство зем. реформ. Виступає ціла плеяда реформаторів, а проф. Яворський вже навіть виготовив проєкт т. зв. аграрного кодексу. Назва пригадує що найменше „лекс аґрарія" Ґракхів. Але зміст цілком не йде в парі з назвою. Ми можемо набрати поняття про те, як виглядає цей проєкт хочби з того, що навіть консерватист і поміщик А. Рачинський відмовляє цьому проєктові доцільности, кажучи, що в проєкті не видить ні „закону" ні тимбільше „аґрарного", а проєкт цілком не розвязує аґрарних питань лише ще більше їх замотує.

Цей проєкт має дві засадничі риси, а саме:

Впроваджує заборону надмірного поділу селянських ґрунтів, але не дає розвязки, що має статися з виділеними цією дорогою членами родини. Зате дає урядови широкі права в обороті землею як наприклад: право первокупу, право заказу винайму без згоди уряду та примусового винайму самим урядом, якщо власник хоче винаймити якійсь приватній особі і т. п. Є ще більше проєктів та критик. Всі вони зібрані нині в міністерстві зем. реформ. Наприклад: у проєкті закону про оборот землею, що сягає своїми параґрафами глибоко в права свобідного розпоряджування власною землею, є такий куріоз, як право уневажнення трансакції землею зі сторони земельного уряду, якщо трансакція є в суперечности із підставами раціонального рільного устрою, або не є пожаданою з огляду на публичний інтерес. Про те, коли така суперечність заходить, має рішати уряд. Ці всі проєкти мають бути субстратом до ґрунтовної перебудови рільного устрою. Саме тепер радить над усім цим у Варшаві.

Що з того вийде, годі сказати. Певне хіба те, що коли розвязка не буде відповідати потребам життя і вимогам с.-г. культури так як дотеперішні закони, то життя буде таксамо вимивати їх, як вимиває дотеперішні.

М. Творидло.

Радянські концесії.

Московський кореспондент „Берлінер Таґеблятту" Шефер подає огляд умов, серед яких доводиться працювати в Радянському Союзі закордонним капіталістам, що одержали ріжні концесії. Він вказує на ріжні трудноші, звязані з комуністичним ладом, але зазначує, що коли концесіонери мають досить капіталу, то можуть мати протягом року зиски в величині вложеного капіталу. Цікава ілюстрація до того, що можуть зручні й озброєні капіталом люди витворяти навіть у твердині всесвітнього комунізму!

В дальших виводах Шефер остерігає перед надмірним оптимізмом щодо радянських концесій і вказує на те, що тут нема нічого сталого, і що процес взаїмного допасування капіталістичних підприємств до радянського ладу ніколи не зможе засипати принципіяльної прірви між ними.

Більшовицький проєкт роззброєння.

Швайцарська телеграфічна аґенція повідомляє з Женеви: На засіданні приготовної комісії конференції роззброєнь представник СРСР, командант дивізії Лянговой, зясував більшовицький проєкт роззброєння. Проєкт передбачує зменшення армій, що мають 200.000 вояків, на половину, армій від 100.000 до 200.000 на 1/3, армій понад 40.000 на 1/4. Тонажа воєнних кораблів може бути найбільше 10.000 тон, а підводних човнів має бути зменшена аж так, щоби вони могли служити лише для оборони. Літаків для бомбардування не вільно вживати. Хемічна війна рішучо заборонена, хемічний промисл має бути контрольований, наскільки його можнаб ужити для військових цілей.

Комісія зачала дискусію над більшовицьким предложенням. Японський делеґат Сато і французький Масіні відкинули основи проєкту, тому, що математичні методи обмеження зброєнь годі примінювати в практиці і суперечать 8 уст. статуту Ліґи Націй, який поручає при обмеженні зброєнь узглядновати географічне положення та спеціяльні умовини країн. Нім. дел. Берисдорф домагався, щоби більшовицький проєкт розглянути докладно та щоби взяти під увагу цифрові методи устійнювання висоти зброєнь.

—o—

Примусовий компроміс в справі алькоголю.

Недавно американський уряд набув на власність 9 великих океанських кораблів, між ними також велитня — бувшого німецького „Імператора". Одначе пасажири не схотіли їздити цими пароплавами й уживали пароплави інших корабельних ліній. Через те американська урядова пароплавна лінія має величезні страти. Сталося це тому, що за весь час їзди через Атлянтійський океан пасажирам не вільно було уживати жадних алькоголічних напитків. Щоби не допустити до краху своєї лінії, американський уряд мусів тепер допустити на своїх досі „сухих" пароплавах продаж алькоголю. Як і на інших лініях, продаж алькоголю буде заборонена лише на територіяльних американських водах, а на отвертому океані кожний зможе пити, скільки схоче.

Перші зарядження мін-ства скарбу.

Керовник мін-ства скарбу Матушевський підписав розпорядок, який наказує податковим урядам понехати робити витяги з біж. щадничих рахунків і вкладів у банках. Досі такі витяги роблено за посередництвом інформаційних бюр, які є при скарбових урядах, на основі інструкції, яку свого часу видав міністр скарбу. На таку практику жалілися господарські та фінансові кола, бо такі витяги були контролею податкових властей над ощадністю і вкладками горожан у банках. Також у пресі зазначувано, що ця практика приносить державі не користь а шкоду, бо причиняється до того, що горожани складають свої капітали за кордоном.

Зміни в фінансовій раді.

Керовник мін-ства скарбу не постановив іще нічого в справі фінансової ради. Фінансова рада істнує від трьох літ, але останніми часами збиралася дуже рідко. Колиб цю інституцію зреконструували, Матушевський поробить богато змін у її персональному складі.

Кер. Матушевський у Девея.

Керовник мін-ства скарбу Матушевський відвідав фінансового дорадника Девея та нараджувався з ним цілу годину.

Банк Польський підносить процентову стопу.

В четвер буде засідання ради Банку Польського, на якім обговорюватимуть справу евент. підвищення процентової стопи. Є це в звязи з цим, що польський ринок тепер занедбаний закордонним кредитом, а це тому, що проц. стопа дуже низька. Останніми тижнями запримітили поважне зменшення запасу девіз у Банку Польськім, що пояснюється здержанням допливу кредитів із закордону. Щоби додержати кроку закорд. ринкам Б. П. хоче підвищити процент.

—o—

Розвязання польського сойму?

Варшавський кореспондент берлінської „Крайццайтунг" пише, що новий польський кабінет більше одностайний у своїм складі та доволі сильний, щоби накинути свою волю соймові. Від нового кабінету не богато можуть сподіватися національні меншости, як і від кабінету Бартеля, який не додержав своїх обіцянок. Зачувати, нібито прем. Світальський хоче створити при президії ради мін. спеціяльний меншостевий уряд. Розвязання сойму треба сподіватися при найближчій нагоді.

—o—

Слідство проти б. мін. Чеховича.

Справа бувш. мін. скарбу Чеховича є в стадії слідства, яке веде судля найв. суду Залеський. Обвинувачуючі з рамени сойму пос. Пірацький, Вижиковський та Ліберман зложили вже відповідні документи. Після їх розглянення переслухають свідків, предложених обвинувачуючими й оборонцем Чеховича адв. Пасхальським. Вкінці переслухають Чеховича. Розправа відбудеться не скорше як у травні.

—o—

Кабінетова кріза в Австрії.

З Відня повідомляють, що там перервали переговори між партіями більшости й опозицією. Не вміли прийти до порозуміння в льокаторській справі, хоч розходиться вже лише про дрібні справи, постепенне підвищування комірного. Партії не тратять надії, що вдасться найти якийсь компроміс. Також трудноші у самім таборі більшости ще не поборені. Найповажнішим кандидатом на становище канцлера є тепер країний староста Форальбергу Ендер.

—o—

Традиційна „безсторонність".

„Заведення для обезпечень для умових робітників" при вул. Пекарській проти українців.

На підставі декрету През. Р. П. розвязано „Пенсійний Інститут" українських приватних службовиків, що істнував ще з австрійських передвоєнних часів. З днем 1. січня 1928 перенесено всіх обезпечених з того Інституту до „Заведення для обезпечень умових робітників".

Це заведення вибудувало при вул. Стрийській великий будинок, в якому міститься 87 помешкань, від кавалерських кімнат починаючи, а на 3-кімнатних з кухнею родинних помешканнях кінчаючи. Деякі українські прив. службовики, яких майно з розвязаного Пенс. Інституту перейшло до того Заведення, та які цілий час вплачують до нього свої премії, внесли також подання на помешкання в тому будинку. Думали, що для отримання помешкання в тому домі вистануть вповні річеві мотиви, як про це зрештою запевнював директор Заведення Завадовський, та що ніякі інші мотиви не будуть грати ролі при розгляді подань та приділі помешкань.

По довгих і важких трудах комісія, якій доручено цю справу, покінчила свої праці й тоді складено список тих, яким приділено помешкання. І як можна було надіятися — в тому списку нема ніодного українського приватного службовика. І в даному випадку перемогла, очевидно, повна „річевість" і традиційна польська „безсторонність. Ні один український приватний урядовець помешкання не дістав

І Норвеґія не хоче Троцького.

Берлінські часописи повідомляють із Осля, що норвеський уряд відкинув просьбу, яку внесла робітнича партія та соціялістичні професійні союзи, щоби Троцькому позволили приїхати в Норвеґію.

—o—

З судової салі.

31 обвинувачених за державну зраду.

Дня 18. лютого відложено розправу проти 31 обвинувачених за державну зраду (комунізм) із Тернопільщини, тому, що богато з них не явилося було на розправі з причини здержання залізничого руху. Дня 17. квітня розпочалася ця розправа наново перед львівським судом присяглих. В першому дні розправи відчитали акт обвинувачення. Нині продовження розправи, яка потреває кілька тижнів. Розправу веде надр. Ангельський, обвинувачує прокуратор Врубель із Тернополя. Боронять адвокати: д-р Давидяк, д-р Волошин, д-р Аксер, д-р Айнайґлер і Пшиступський, д-р Ляндав із Перемишля та д-р Гоніґіль із Варшави.

—o—

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·94·50—8·95·00, канадійський долар 8·87·00—8·88·00 чеська корона 0·26·00—0·27·00 австрійський шілінг 1·25·50 1·26·00 румунська лея 0·05·06—0·05·50 французький франк 0·34·50 0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00 фунт штерлінґів 43·50·00—43·50·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·35·00—36·60·00 20 франків 33·20·00—33·6·00, 20 німецьких марок 41·25·00—41·80·00, 1. рос. ських рублів 46·00·00—4. 0·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·67·50, 5 австрійських корон 3·45·00 3·50·00, австрійський фльорен 1·72·00 1·75·00, російський рубель 2·80·00—2·90·00 копійки за рубель 1·40·00—1·45·00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 52·25—53·25, пшениця селянська 00·00—00·00 жито галицьке 35·50—36·00, ячмінь галицький броварняний 33·00—3 00, ячмінь на жиловий 25·0—29·00, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 29·50—30·50, кукурудза румунська 34·50—35·50, фасоля промислова 5·50—5·75, фасоля біла 115·00—140·00, фасоля кольорова 45·00—50·00, фасоля краса 65·00—75·00, горох ніл-Вікторія 51·00—55·50, горох пільний 38·00—40·00, бобик 33·50—34·50, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 38·00—40·00 сіно солодке краєве прасоване 18·00—0·00, солома прасована 8·00—9·00, гречка 43·50—45·50, ріпак, льон 74·00—75·00, дубінь синій 22·00—23·00, ріпак озимий 75·00—77·00, мука пшенична 50 прц. 73·00—74·00 мука пшенична 65 прц. 78·00—79·00, мука житна 65 прц. 50·00—50·00, мука кукурудзяна 67·00—70·00, отруби кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 22·50—23·50, отруби пшеничні 23·00—25·50, крупи гречані 68·00—70·00, крупи ячмінні 49·25—50·75, пенцак пшоно 80·00—82·00, просо краєве 43·50—41·50, макуха льняна 48·50—50·00, конюшина краєва 150·00—170·00, мак синій 37·00—45·00, мак синій 90·00—100·00. Мішки джутові 115·00—125·00, мішки уживані джутового виробу Страдом Варта 1·68—1·72 1·38—1·42.

Невдатний замах на віцекороля Індії.

З Делі прийшла телеграма, що на віцекороля Індії барона Ірвіна та його жінку виконано замах. Одначе завдяки уважности органів догляду, цей замах ударемнено. Атентат полягав на тому, що революціонери спалили деревляний міст, положений далеко від найближчої стації. Одначе поїзд, в якому їхав віцекороль спинено в час перед знищеним мостом.

На організаційному фронті.

З діяльности членів Парляментарної Репрезентації.

Діяльна сенаторка Олена Кисілевська відбула наради і виголошувала відповідні реферати в слідуючих місцевостях в часі від першої половини березня до половини квітня ц. р. Дня 13/3. в Ключеві Велик. пов. Печеніжин, запрошена селянами на господарський курс, дня 15/3. в Мокротині пов. Жовква, дня 16/3. в Бережанах, де говорила про те, як наладнати організаційну роботу серед жіноцтва по селах та про організацію взагалі, дня 17/3. на загальних зборах Союза Українок у Підгайцях, дня 27/3. про справу організації жіноцтва на загальному вічу в Журавні, тогож дня про ту саму справу в селі Яйківцях жидачівського повіту, дня 28/3. на вічу в Миколаєві над Дністром, 29/3. на нараді в Стрию, 30/3. на зборах жіноцтва у Мразниці дрогобицького повіту, 31/3. на сходинах жіноцтва в Бориславі, дня 1/4. на довірочних зборах в Дрогобичі, дня 2/4. на отворенні господарських курсів у Коршові, повіт Коломия, дня 7/4. на довірочній нараді в Пядиках. Всюди на вичислених сходинах, довірочних зборах і вічах було велике число учасників і заінтересування порушаними справами.

Політична нарада в Підгайцях.

Дня 2-го квітня ц. р. відбулася у Підгайцях повітова посольська нарада в домівці читальні „Просвіти" на Старім Місті. Нараду отворив короткою промовою голова Пов. Нар. Комітету п. Олекса Яворський. Проводив зборами п. Антін Лотоцький, Гринько Скасків і Павло Садовський, секретарював д-р Гриць Фаріон. Відтак п. Олекса Яворський виголосив півтораголинний політично-освітній реферат, про потребу організації в рядах Національного Обєднання. Звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації склав посол о. прадат Леонтій Куницький. В дискусії забирали слово п. Стельмах зі Щепанова, Скасків з Божикова, Ю. Яворський з Зузанівки, Данило Киківш з Раківця, С. Коломиєць зі Заставець, Михайло Корпан з Галича, Вас. Тирик з Заставець, Д. Голь з Котузова, І. Балицький з Товстобаб, Дмитро Сена з Підгаєць, Диків зі Швайкова, Собатюк з Раківця, Мик. Ящик з Голгочів і К. Кушнір зі Зарваниці. Нарада закінчилася відспіванням національного гимну.

Організаційний зїзд в Борині.

Дня 1-го квітня ц. р. відбувся зїзд представників громад боринянського судового округа. Простора саля читальні „Просвіти" ледви змістила учасників наради. Слід підчеркнути, що з духовенства приїхав на збори тільки наш довголітній народній діяч о. Микола Мороз. Наради отворив короткою промовою голова Пов. Нар. Комітету Турчанщини д-р Мирон Кондрат, адвокат з Турки. Звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації зложив посол Дмитро Великанович, який при цьому порушив також господарські і політичні справи повіту. На організаційні теми промовляв відтак д-р Кондрат. Жива дискусія, яка вивязалася по рефераті посла Великановича (між ін. промова селянина Марціва з Висоцька Нижного), була доказом, що наші верховинці живо інтересуються нашими національними справами. На внесення о. радника Мороза збори ухвалили одноголосно повне довіря та подяку Українській Парляментарній Репрезентації за дотеперішню діяльність.

За взірцеві табори.

Думки подані Вп. д-ром Олексою Саламанчуком в статті під таким самим заголовком поміщені в „Ділі" з дня 13. квітня ц. р. не дають нічого нового (крім може першого вступного уступу) для провідників таборів зорганізованих від ряду літ Українським Пластовим Уладом. У всіх тих таборах вели руханку і фізичне виховання фахові сили, а лікарі (д-р Щуровський, д-р Вербенець, д-р Мандзик, д-р Гаванський та інші) мали нагляд і опіку над таборовиками. Щодня перед сніданням відбувалася руханка, а передвечірний час посвячувано спортові. Скількість годин і зобів вправ залежали від віку таборовиків, бо табори організується окремо для пластунів (хлопців у віці 14—18 літ), окремо для пластунок (дівчат у віці 14—18 літ), а окремо для новиків (дітей у віці 8—14 літ).

Табори були все приміщувані в шатрах, деревляних бараках або в спеціяльних будинках, а ніколи в мурованих, тим менше селянських хатах. Теоретичних викладів відбувалося як найменше, зате богато часу присвячувано практичним заняттям (піонірці, пластовим вправам у полі то-що). Лікарські поміри відбувалися що-року з початку і при кінці табору і Верх. Пластова Команда розпоряджає в тій справі богатшим матеріялом від того, який призбирав Вп. автор згаданої статті у жіночім інституті в Перемишлі та в „СКУД-і". Також не допускається до табору хоровитих одиниць, бо при зголошенні вимагається спеціяльних лікарських свідоцтв. Від трьох літ є вже вироблена певна схема організації пластових таборів, яка що-року доповнюється й уліпшується. (Про інші табори, уладжувані українськими установами на українських землях нічого не знаю).

З усіх таборів (а було їх вже протягом останніх пяти літ кільканацять) здають команданти докладні звіти на письмі, які служать до підготовки будучих командантів таборів, провідників руханки та інших занять, лікарів і т. д. Звіти ці можуть переглядати фахівці, а витяги зі звітів є поміщувані у пластовій пресі („Молоде Життя", „Пластовий Провід"). Одначе, щоби познайомити ширший загал з тим, що діється у пластових таборах, Верх. Пласт. Команда помістить у найближчих тижнях у щоденній пресі кілька річевих оцінок пластових таборів, написаних фахівцями на підставі звітів. Кажу „ширший загал", бо фахівці повинні читати (а що найменше переглядати) часописи українського пласту.

Андрій Охримович.
референт таборів при Верх. Пластовій Команді.

НОВИНКИ

— **Шевченківський концерт у Львові** відбудеться заходом культурно-освітніх українських товариств у неділю, дня 21. ц. м. в 12-ій год. в полудне в салі міського театру. В концертну програму увійдуть нові хоральні твори Л. Ревуцького до слів Шевченка в супроводі оркестри, „Заповіт" В. Барвінського і „Стрілецька рапсодія" Людкевича. Вступне слово виголосить сен. М. Галущинський. — Білети вступу в ціні 6.60—1.20 зол. (льожі від 24.50 до 12.50) продаються від завтра в касі Великого Міського Театру і в цукорні при пл. Марійській ч. 10.

— **Недуги довкола Львова.** Офіціяльно ствердили заразливі недуги в ріжних громадах недалеко Львова. Красуха поширена в Винниках, Вайнберген, Підгайчиках, Полянці, на Знесінні, у Домініканських Борках, Братковичах. Черевний тиф є в Кульпаркові, пятнистий у Сердиці та Любіні, віспа в Солонці.

— **Литовський Шевченківський концерт.** Пишуть нам: 13-го ц. м. відбувся в Ковні концерт у честь Т. Шевченка, передаваний також до радія. Промова на цьому концерті була навіяна щирою симпатією для України та захопленням для поета. Свято закінчилось піснею „Не плакати нам" Кишакевича, яку привитали грімкими оплесками, так, що хор повторив її ще раз. Мішаний хор співаючи наші пісні вимовляв слова по українському, що творило своєрідне премиле враження. Настрій усього вечора був незвичайно бадьорий. Пісні були дібрані сильні, енергійні, а не такі, як здебільша вибирають на наші Шевченківські концерти — навіяні сумом, плаксиві.

— **Щурі.** Під таким заголовком поміщує „Хвіля" з 18. квітня вступну статтю, яка починається так: „Двацять адвокатів складає адвокатську присягу. Всі жиди. При відчитанні форми присяги виходить наверх, що тільки вісьмох присягає згідно з формулою, передбаченою для жидів, решта — дванацять — складає присягу згідно з християнською формулою..." І далі: „Вечером у клюбі, на „файфі" можна знову бути жидом: прецінь жидівські дотепи найкращі. Риби також не найгірші... Краще між жидами. Якось рідно... А метрика хрестин у портфелі. Що це кому шкодить... Щоби інтерес ішов". Скільки разів можна повторити те саме у відношенні до наших земляків, які „щоби інтерес ішов" зміняють у тій самій метриці рубрику „греко-католицький" на „римо-католицький".

— **Спосіб на доходи.** Управа кількох польських літниськ звернулася до центральної влади у Варшаві з проханням дозволити відчинити у них рулетку на зразок Монте Карльо. Є це одно із найпевніших джерел доходу і один із найпевніших способів, щоби підорвати людям нерви і зробити зі здорових пацієнтів.

— **Нові доляри** має намір пустити у світ уряд Спол. Держав. Перша низка вийде 1-го липня. Вони будуть на 1 цм. коротші, ніж дотеперішні. Всі, що мають старі доляри будуть приневолені вимінювати їх на нові до означеного речинця, який буде оголошений.

— **Несподіваний засуд.** У Варшаві засудив окружний суд бундівця Лукіяна Бліта на рік твердині за те, що в збірці виданих ним пісень „Наші пісні" помістив теж гимн Інтернаціоналу. Адвокат обвинуваченого звернув увагу, що недавно на соціялістичнім зїзді у Кракові відограли цей Інтернаціонал, а зїздом проводив марш. Дашинський.

— **Дрібні сензації.** У Варшаві арештували кількадесять(?) осіб, обвинувачених в участи тайного клюбу гомосексуалістів; між ними є один з його організаторів бувш. капітан австрійського ген. штабу Метерлінк, що мав бути підчас війни спільником шпигуна Редля. — Селянка з Волі Сухожерської в Люблинщині, С. Печинська, вродила четверо дітей, з яких одно померло. — Пруське міністерство дало відзначення одному... французькому офіцерові; є це медаля за те, що він вирятував одного німецького хлопця, що тонув у Райні.

— **Захоплений актор.** У познанській опері підчас вистави „Мазепи", актор Залеський так захопився ролею, що підчас поєдинку відрізав шаблею противникові два пальці.

— **Ріжні вістки.** Папа з нагоди 100-ліття свободи для католиків в Анґлії призначив нового анґлійського кардинала, що мешкатиме в Ліверпулі. — У Мадриді арештували одного американця, що критикував політику Прімо де Рівери; на інтервенцію американської амбасади його мусіли звільнити. — Міська рада в Берестю назвала одну вулицю, де живуть виключно жиди, вулицею Переца. — Перед війною було в Німеччині 84 спроб самогубства річно між шкільною молодю; в останніх роках є їх більш 900. — У місті Ляредо (Спол. Держ.) невідомі застрілили денникаря, який почав друкувати статті про контрабанду з Мексику до Спол. Держав. — Підчас кінової вистави „Ткачів" Гавптмана у Парижі прийшло до бійки між публикою, коли кінова оркестра заграла „Інтернаціонал". — У Ню Йорку починають цими днями перші вистави кінового радіо для всіх абонентів; хто має відповідні апарати зможе бачити фільми дома. — Поліція в Ольміц заборонила спірітистичні сеанси в місті, тому, що в останніх часах зросло там багато спірітистичних гуртків; двох військових збожеволіло після одного сеансу.

— **Нова чудасія.** Останньою модою між паризькими танцюристами є „верблюжий танок". Його привезли з Америки. Після танців, що прийшли до нас з Африки, від муринських племен — це як не як поступ, тимбільше, що новий танок нагадує вальс.

— **Спізнений гумор.** Коли Троцького повідомили офіціяльно, що Німеччина не дає йому візи, він вислав президентові райхстагу телеграму іронічного змісту. Він „жалкує, що не має змоги відчути, що значать демократичні закони про захист для громадян". Але всі памятають, що коли Троцький був при владі, тоді він глузував із цих законів гостріше та... дотепніше.

— **Манія европеїзації.** Кемаль Паша підбадьорений своїми дотеперішніми успіхами у перев-

ленні реформ, пробує нової ідеї. Він видав розпорядок, щоби всі турки змінили свої прізвища на европейські. Хто зна, чи така ідея не викличе сильного спротиву серед населення. Привязання людей до свого прізвища є таки дуже сильне.

— Ватикан і православні. Спеціяльна ватиканська комісія видала доручення для католицького духовенства, щоби ставитись дуже обережно до православних, які хотять переходити на католицизм, коли вони російські еміґранти. У випадках таких прохань, католицька краєва зверхність мусить дістати окремий дозвіл на приняття до католицької церкви від Ватикану або папських нунціїв у даній державі. Ватикан видасть у цій справі доповняючі інструкції

Дописи.

ЗНЕСІННЯ. *(Театральна вистава аматорів.)* Дня 14. ц. м. опинився я випадково на Знесінню, де на мурах побачив зелені оповістки, які повідомляли, що аматорський гурток при чит. „Просвіти“ в Знесінні дає виставу п. з. „Пещена дитина“, песа на 4. дії Р. Сурмача, мало відома. Розпитуюсь про домівку читальні. Біжу скоренько, бо вже пять по семій, а початок заповіджений на годину сему. Аж при касі довідуюсь, що ще не зачалось. Саля майже порожня. Принагідно роблю знайомство, розпитуюсь про відносини та діяльність „Просвіти“. Серце врадувалось, коли довідавсь я, що всі культурно-освітні товариства, які жили в незгоді, зрозуміли вагу, що згода будує і спільно тепер працюють та зростають у силу. З годинним опізненням підноситься завіса. (Вина виключно публики, яка 3/4 на восьму почалась сходити.) Сцена гарна та велика. Чистенько та богато прибрана хата, в якій не бракує горшків, коновки та мітли в куті. Гарна обстановка ворожила вже зпочатку добру режісерію. Злогад не завів. Аматори захоплювали своєю грою. Було враження, що маємо перед собою професійних акторів. Доказом були рясні оплески. Частими виставами публика на Знесінні вироблена. Аматори своєю грою так зворушили глядачів, що деякі плакали. Це хіба достаточно говорить про дуже добру гру. Уміла характеризація зробила дуже добрі типи. Жаль тільки, що громадяни не розуміють ваги вистав, бо саля була виповнена тільки до половини. Зате люди піддержують польські та жидівські кіна, з яких не мають ніякої користи. Аматори не повинні зражуватись і працювати далі для добра народу. *В. Кузьмович.*

КОЗЛІВ, ПОВ. ТЕРНОПІЛЬ. *(Талергофське торжество, чи новий У. Н. С.?)* В нашім містечку відбулося т. зв. талергофське торжество, бо є тут ще пару темних типів, що мріють про „матушку-Росію“, а навіть вірять у прихід „батюшки-царя“. Ці типи мало характерні, по правді хрунівські, і хоч тужать за старою Росією, то тут готові служити кожному, аби тільки заслужити собі на ласкавий погляд і панську ласку „власть імущих“. Так і це талергофське свято було на ділі святом У. Н. С-а. Воно виглядало так: В місцевій церкві відбулося Богослуження, а відтак рушив похід, зложений з кількадесяти осіб до „ґміни“, бо скликуючі це віче заповідали, що будуть справляти поминки. Грала польська орхестра, а люди, які були на ярмарку, лише кляли, що „банда“ порозполохувала їм коні, які повивертали сани та наробили шкоди. Головною особою на цьому збіговищі та на поминках був місцевий москвофіл, а тепер польський брат, ґаспадін Гарасімов, минулорічний кандидат на соймового посла з кацапської двацятки. Це нечисленне зрештою збіговище політичних успіхів не мало ніяких і новий У. Н. С. у нас очевидно не прийметься. Не поможуть вам, панове „русскі“, ні ваші протести й виступи проти українців, ні ваші заяви льояльности й підлизування до польських панів. Нарід давно за вас пізнався і все, що свідоме, характерне, від вас відвертається з обридженням.

МИКУЛИНЦІ. *(Загальні збори „Сокола“.)* Загальні збори нашого гнізда відбулись 24. березня ц. р. при участи 42 членів під проводом голови д-ра Слюзара, який, привитавши відпоручників обласного „Сокола“ з Тернополя, відкрив збори, присвячуючи довшу промову значінню сокільської організації з нагоди 35-ліття оснування Сокола-Батька. Гніздо в Микулинцях основано 25. березня 1928 року; членів є 58. Начальник стягу п. Гречковський, відбувши у Львові руханковий курс, з великим запалом переводив руханкові вправи, так, що 22. липня м. р. товариство уладило величавий фестин з руханковим пописом. Зорґанізовано спортовий гурток, який вправлявся у грі копаного мяча та ставав побідно до змагань. З огляду на місцеві відносини порішили збори зміну статуту з пожарничо-руханкового на руханкове товариство. В оживленій дискусії над звітом обговорювано справу виховання молоді, а особливо приєднання старших членів та введення руханки для доросту. В найближчому часі відбудеться руханковий вечір, який вже підготовано. Новообрана старшина під проводом голови Слюзара і начальника Гречковського дає запоруку, що товариство буде дальше успішно розвиватись на славу нашої сокільської організації.

РУДЕЧЧИНА. *(Свято „Просвіти“ в Новосілках Гостинних).* Дня 31/3 ц. р. влаштувала чит. „Просвіти“ в Новосілках Гост. свято з нагоди 60-літнього ювилею Т-ва „Просвіта“. По Службі Божій місцевий парох відправив панахиду за померших членів чит. „Просвіти“, а в год. 4-ій пополудні в салі кооперативи „Єдність“ відбувся концерт, на котрий зложилися: вступне слово, продукції місцевого читальняного хору, декламації і реферат голови читальні о. Гр. Хруща про т-во „Просвіта“, його працю і значіння для українського народу. Слід зазначити, що хорові продукції чит. хору під управою місцевого дяка Миколи Шевчука випали дуже удачно, в чім велика заслуга дириґента, що не жалував труду над вишколенням поодиноких точок. Рівнож слід зазначити, що тим разом молодь села дописала і коли дотепер, крім малого гуртка, читальнею мало інтересувалась, то тепер зачинає ходити до читальні і брати участь в освітній праці. Взагалі місцева читальня „Просвіти“ проявляє завдяки виділові, до котрого входять самі молоді, ідейні селяни, оживлену діяльність і побажатиб її на цьому місці ще кращого розвитку. *Гість*

З театру.

Кілька вражінь зі Станиславова.

Пів дня у Станиславові. Звертаєш увагу на скромні, малі афіші українського театру і великі кінові: „Галька“, Гарольд Льойд і Льон Чаней. Треба великої сили волі, щоби не піти до кіна.

Одначе великі зорі екрану можна побачити й у Львові, колинебудь. А „Театр ім. Тобілевича“ у Станиславові при всій симпатії публики і всіх своїх успіхах може таки не вдержатися. Байдужих є таки більше, як цікавих. Читаєш: гостинний виступ Гаєка. Які спомини! Невжеж Гаєк ще співає? Якби він не був мущиною, то не було би сміливости признатись прилюдно, що пригадуємо собі його в „Гальці“ ще коли ходили до ґімназії.

Таки співає, а не наслідує свій голос. Повна саля приваблена в першій мірі ним. Оксамитний тембр, чудова дикція, інтеліґентна гра. Аж важко повірити, коли артист приватно оповідає щиро, безпосередньо про те, що він не любить атмосфери театру. Каже, що залюбки співає для себе, в полі, в лісі, і це йому вистачає. Про тенорів пішла по світі не найкраща слава; краще не слухати їх поза сценою. Гаєк належить до тих виімків, яким сцена не вдарила на мозок; що більше: він як людина збагачує її своєю природністю, скромністю та інтеліґенцією.

Артист-маляр Боровик другий, якому станиславівський театр завдячує свій успіх. Таких декорацій ми не бачили в нашім театрі у Львові. Коли він працював у ньому, жалкували йому дати на „матеріял“; полотно та фарби — дорогі. І Боровик замісць малювати обстановку, мусів малювати себе. Ті дрібниці, з яких він умів створити на сцені ілюзію реальних предметів, дають нам повне враження картини, а не склеєних клаптиків.

Та найбільший подив маємо для проводу цього театру. Він в одних руках — одної енерґійної людини, невтомно захопленої своєю працею, що журиться всім від найбільше загальних справ фінансових і мистецьких, аж до найдрібніших, наскрізь технічних. Дбайлива обстановка, нові одяги, все в гармонійних тонах, викінчене, передумане. Тільки така атмосфера пояснює нам, як душа цього театру, директор і орґанізатор К. П. Вишневський зумів приєднати кільканацять осіб, що безкорисно допомагають йому для піддержання свого справді молодечого пориву!

М. Р.

Зі спортового життя.

Краєві змагання у важкій атлетиці та боксі.

Змагання відбудуться у днях 20. і 21. ц. м. в руханковій салі Т-ва „Сокіл-Батько“ при вул. Руській ч. 20. Початок змагань в суботу дня 20. ц. м. в 7-ій год., а в неділю дня 21. в год. 7.30 вечером.

Важення учасників і поділ на ваги відбудеться в пятницю дня 19. ц. м. в 8-ій год. вечером в руханковій салі Т-ва „Луг“, вул. Коперника ч. 5., партер.

Карти вступу можна дістати скоріше в Союзному Базарі по ціні 2 зол. за крісло та 1 зол. за стоячі місця. Академічна молодь та ученики платять за стоячі місця половину.

Рада Українського Спортового Союзу.

Довбуш—Макабі 5:1.

На змаганнях копаного мяча, що відбулися в неділю 14. ц. м. в Черніввцях, переміг Довбуш свого жидівського противника цілком певно з вислідом 5:1. Ця перемога скріпила позицію Довбуша в табелі за мистецтво Буковини дуже поважно.

Спорт на Великій Україні.

Червоний спортовий інтернаціонал, до якого входять спортові дружини поодиноких рад. республик, вирішив провести цьогорічний свій зїзд у нинішній столиці України — Харкові.

Всеукраїнська рада фізичної культури УСРР ухвалила влаштувати в літі ц. р. селянську спартакіяду.

Чехословаччина

В мин. неділю відбулися ще змагання Чехів Карлін проти Лібен з вислідом 3:0 (2:0) і Кладна проти Богеміенс з вислідом 3:2 (2:2). На чолі табелі Ліґи є тепер Вікторія Жіжков, що на 9 змагань має 15 пунктів. Якщо в найближчу неділю Вікторія Жіжков переможе Славію, то вона запевнить собі вже оконечно мистецтво І. Ліґи.

Німеччина.

Тенніс-Борусія—Герта-БСЦ 2:1.

На цих змаганнях, що відбулися в Берліні, було 40.000 видців. У найближчу неділю змагаються обі ці дружини втрете за мистецтво.

Франція — Еспанія.

Змагання Парижа проти Мадриду, що відбулися в Парижі, вийшли ремісово 1:1. Одночасно відбулися змагання Еспанії проти Франції в Сараґоссі з вислідом 3:0 в користь Еспанії.

Англія.

Шкотія—Англія 1:0 (0:0). Змагання переведено в Ґлесґові у присутности 100.000 видців.

Жертвуйте на оселю робітників пера!

„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка“ у Львові зважилося на сміливий крок: воно купило площу з готовою мурованою хатою в Ямнім (біля зал. зупинки Камінь Довбоша) з метою створити там літню і [illegible]мову оселю для робітників пера, що потрібують піддержки для свого здоровля. Хата з 6 кімнатами і 1600 сяжневою площею коштуватиме до 3.500 дол. Товариство підписало вступний контракт, заплативши частину цієї суми, а решту ціни купна має заплатити на протязі квітня 1929 р.

Вам, здається, відомий стан сучасного українського письменства та доля наших робітників пера. Ні наші письменники, ні журналісти не в силі жити зі своїх гонорарів.

Те єдине, що залишиться колись майбутнім поколінням, як слід нашої сучасности — друковане слово, нині у нас знехтоване і родиться в дуже важких умовинах. Ніхто не думає нині над поправою долі робітників пера.

„Товариство письменників і журналістів“ ім. І. Франка“ хоче дати їм бодай скромний захист, де вони раз у рік могли би відпочати та зміцнити свої сили й нерви.

Може ця оселя стане засновком нового осередка, який обєднає письменників і журналістів ріжних напрямів і світоглядів і причиниться до розбудження живішого культурного руху в Галичині.

Почин зроблений. Наші інституції склали поважніші жертви на купно згаданої оселі. Звертаємося оцим до Вас, Громадяни, яким не байдужа наша література та преса, з проханням, причинитися яким більшим датком на згадану ціль.

Жертви пересилати на книжечку ч. 1141 „Земельний Банк Гіпотечний“ у Львові, вул. Підвале ч. 7., або до адміністрації „Діла“, Ринок ч. 10.

ЖЕРТВИ НА ОСЕЛЮ РОБІТНИКІВ ПЕРА

ВИКАЗ Ч. 4.

На заклик „Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка“ зложили дальше на оселю українських робітників пера: 41) Григ. Ганудяк, Львів — 5 ам. дол.; 42) інж. Павло Волосенка, Львів — 5 ам. дол., 43) Микола Данилюк, Львів — 100 зол., 44) дир. Ярос. Колтунюк, Львів — 25 зол., 45) Лев Гаврилюк, Надвірна — 10 зол., 46) о. Евстахій Бартків, Романів — 5 зол., 47) д-р Ярослав Олесницький, Золочів — 20 зол., 48) Нот. д-р Василь Маковський, Печеніжин — 15 зол., 49) Нот. Роман Заячківський, Надвірна — 20 зол., 50) проф. Тома Водяний, Тернопіль — 10 зол., 51) Микола Ковальчук, Тернопіль — 5 зол., 52) д-р Андрій Чайковський, Коломия — 10 зол. 53) д-р Мих. Фільц, Яворів — 2 зол., 54) д-р Теодор Ванько, Золочів — 10 зол., 55) д-р Осип Когут, Богородчани — 10 зол., 56) о. Зиновій Кузьмович, Соколівка — 5 зол., 57) Судля Вас. Бережанський, Самбір — 2 зол.

Театри.

Великий Міський театр:

Четвер 18-го, г. 7·30 веч. „Два панове Б“.

Пятниця 19-го, г. 7·30 веч. „Несподіванка“.

Субота 20-го, г. 3·30 попол. „Ксьондз Марко“.

Субота 20-го, г. 7·30 веч. „Царевич“.

Кіна.

„Аполльо“: „Поліцмайстер Тагеєв“.
„Лев“: „Останній приказ поручника“.
„Оаза“: „Тайна реставр. кабінету“.
„Палас“: „Мусулманка“.
„Пан“: „Отрута кохання“.
„Фатаморгана“: „Жінка на тортурах“.
„Химера“: „Заборонена жінка“.

Програма радіо.

Пятниця 19-го.

Льондон (358). 22·30 Симфонічний концерт. 24·15 Музика до танців.

Париж (17..). 15·45 Концерт. 18·35 Пате. 20·50 Симфонічний концерт.

Берлін (475,4). 21·00 Вечірня програма.

Мюнхен (536,7). 20·00 „Бокачіо“, оперетка. 1·15 Камерний концерт.

Мілано (504,2). 20·30 Симфонічний концерт.

Рим (443,8). 20·45 Оперетка.

Будапешт (545). 19·30 Опера. 22·30 Циганська музика.

Відень (519,9) 20·05 Оркестра мандолінистів. 21·30 Німецькі композитори з Ренесансу.

Брюссель (511,9). 20·15 Російська музика.

Ленінград (1000). 16·20 Легкий концерт.

Москва (1442,3) 19·24 Концерт.

Київ (775) 18·30 Музична авдиція.

Харків (1680) 18·30 Вечірній концерт.

Варшава (1395,1), 18·15 Оркестра мандолінистів, 20·15 Симфонічний концерт.

Субота 20-го.

Льондон (358). 22·30 Легка музика. 23·35 Музика до танців.

Париж (174.). 18·35 Пате. 20·15 Концерт Берти Ерза.

Берлін (475,4). 20·00 Концерт модних мельодій і оперетки.

Мюнхен (536,7). 22·45 Капеля Ґульмен.

Рим (443,8). 20·45 Військова оркестра.

Будапешт (545). 18·00 Оперова оркестра.

Мілано (504,2). 20·30 Опери Пареді.

Ленінград (1000). 19·00 Популярний концерт.

Москва (825). 19·25 Народній концерт.

Харків (1680). 17·20 Камерний концерт. 20·00 Вечір для танців.

Варшава (1395,1). 20·30 Оперетка Кувіле „Фльора Белла“. 22·30 Музика до танців.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кобзарі-Бандуристи К. Місевич і Д. Гонта виступають:
20.IV. Радехів.
21.VI. Стоянів.

У вівторок, дня 23.IV. відбудеться одинокий концерт Кобзарів-бандуристів у Львові в салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка (Шашкевича 5). 1822 4—8

Відчит д-ра Волод. Старосольського заходом правничого Товариства під загол. „Свобідне приміненння права“ відбудеться дня 18. ц. м. (четвер) в салі „Української Бесіди“ о год. 6 вечером.

Спростування. У викazі датків кoляди на „Рідну Школу“ за 1929 рік пропустила друкарня при ломанні на сторінці 4-ій, ч. 44. Повіт Самбір, 9 стрічок а то від стрічки 3-ої—11-ої включно зі словами: о. Іван Лісикевич 10, Береги, Кооп. „Єдність“ 11·93, Василь Футала 11·39, Степан Скалко 16·65, о. Іван Мельник 12, Бився, Франц Літинський 29·55, Бісина, о. Петро Погорецький 5, Ваневичі, Кость Зеленяк 65, Викоти, о. Дмитро Бордун 5 Воютичі громада 6, Віцковичі о. Іван Петик 28·50, Дубляни, о. Микола Полянський 25, Звур Уряд парох. 4·70, Котовань, кооп. „Добра Надія“ 17·50, Кульчиці, кооп. „Надія“ 112·32, Лука Петро. — Головна Управа „Рідної Школи“. 1835

Загальні Збори Т-ва „Прихильників Освіти“ у Львові відбудуться в пятницю, дня 17. травня 1929 р. о год. 18 в салі „Української Бесіди“ вул. Рутовського 22. з слідуючим порядком: 1. Відчитання протоколу з попередних Заг. Зборів. 2. Звіт з діяльности: а) Видiлу, б) Ревізорів з внеском на уділення абсолюторії уступаючому Видідові. 3. Реферат про студентські справи. 4. Вибір 5 членів Видiлу і їх заступників по думці § 23 статута, Ревізорів та 3 заступників по думці § 35 статута — і мирових судів по думці § 37 статута. 5. Устійнення вписового та річної членської вкладки. 6. Внески і запити. Як що в означеному часі не зібралабся приписана кількість членів — Загальні Збори відбудуться в тім самім місці о одну годину пізніще, без огляду на число присутних членів. За Видiл: Володимир Дешкевич вр. голова, Іван Сенів вр. секретар. 1854

Повідомляємо пп. виборців станиславівського сенатського виборчого округа про зміну місця осідку о. сенатора Юліяна Татомира, якого нова адреса тепер така: Лужок Горішний, почта Спас (повіт Самбір).

„Спорт в У. Г. А на еміграції“. Другу часть споминів проф. І. Калічака під цим заголовком, ілюстровану знимками, відчитає тов. Білостоцький в салі Союзу Українських Купців (Підвалля 7) в суботу 20 ц. м. в 7. год. вечером. Вступ вільний. — **Видiл Спорт. Т-ва „Україна“.**

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10